

XVII. poglavlje iz romana **Antonija Šibera** „**Problem promatrača**“, Jesenski i Turk (2008).
Postavljeno na web stranicu autora, <http://asiber.ifs.hr>

XVII. Amor fati

- Vjera je ne željeti znati ono što je istina. Zašto sam uopće to napisao? Ma... znam zašto. Zato što je to točno. Kako je sve to pogrešno... Kajanje. Najgore o čemu se može razmišljati. Problem je što ja nisam Zaratustra. Nitko od danas živućih nije. Vrijeme nadčovjeka je daleko.

Pogled na namjerno povišeni i istanjen toranj Antonellijeve građevine bez imena i svrhe inače bi razgalio Nietzscheov duh jer je i Antonelli kao i Zaratustra stremio prema visinama. Pod svaku cijenu više, jače i moćnije bez obzira na zemaljske razloge. Pobijediti gravitaciju. Ali u siječnju čak i Torino izgleda sumorno, a Antonellijev toranj tako uzaludno nezgrapno i besmisleno. Kao predimenzionirani nadgrobni spomenik svom nedavno preminulom tvorcu. Antonelli je mrtav, Schopenhauer je mrtav, Dostojevski je mrtav, Bog je mrtav. Što ostaje nakon svega? Pognute glave i vrućeg čela, s rukama prekriženim na leđima Nietzsche je polako prolazio ulicama Torina krećući se prema zapadu grada. Nije se osjećao dobro i bio je siguran da ga neka nepoznata bolest izjeda iznutra.

„Možda je to nešto zaostalo s bojišnice. Sigurno neka gadna zaraza. Ali, kako sam i sam napisao, i radost i tragediju življenja treba prihvatiti objeručke. I radost i tragedija su znak da živimo, da pripadamo Zemlji a ne nekakvom izmišljenom Nebu. Svoj usud treba odživjeti spremno i hrabro. Treba ga voljeti. *Amor fati*. Ali, može li to učiniti čovjek? Ili samo nadčovjek može voljeti i vlastito propadanje, bol, patnju i smrt. Može li Nietzsche biti nadčovjek? Može li Nietzsche biti Bog umjesto Boga kojeg je ubio? Odbio sam *vjerovati*, a želim

znati pod svaku cijenu. Ako želimo postati oni koji jesmo, bogovi umjesto Boga, oni koji stvaraju sami sebe, moramo naučiti i otkriti sve što je zakon i nužnost u svijetu. Moramo postati fizičari da bismo bili stvoritelji! A sve vrijednosti i ideali su dosad bile temeljene upravo na negaciji fizike.“

Za kratko vrijeme, ova ga je misao ohrabrila, ponovno mu vratila mladenačku, buntovnu i razornu snagu. Trebalo je prekrojiti sve vrijednosti. Trebalo je sve vratiti na početak. Srušiti ako treba i ponovno započeti. Izgraditi nadčovjeka od hrabrog čovjeka stvoritelja, ubojice Boga. Odbaciti lažnu nadu u spasenje i hrabro prihvatiti usud, spoznati svoje mjesto u svijetu bez bogova polažući nadu u prirodnu znanost. A onda je opet zastao, spustio glavu i nervozno se zaputio dalje, prema Piazzzi Carlo Alberto.

„Ali i znati je tako bijedno. Znati što? I znati tko? Može li slabić poput Nietzschea išta znati onakvo kakvo jest, znati stvari po sebi? Čak i fizičari, osim možda njih pet-šest, vjeruju da zakonitosti koje otkrivaju i teorije koje stvaraju opisuju svijet kakav jest. Kakva li je to bahatost... Istiniti svijet ne postoji sam po sebi, pa i njihov atom je stvoren iz logike i perspektive njihove svijesti. On je stoga izmišljotina. Slika svijeta koji oni stvaraju je potpuno subjektivna i bitno ograničena ljudskim. Ali koji će od njih to prihvatiti? Zato što je Bog mrtav ili barem uporno šuti, oni ponovno izmišljaju Boga, ali ga ne stvaraju od sebe, ne rade to na hrabri način nadčovjeka koji se suočava s vlastitim ograničenjima. Oni ponovno stvaraju židovskog i kršćanskog bradatog Boga, Onoga koji daje zakonitosti koje su izvan čovjeka samog, koje su nepromjenljive i vječne. Kakve li zablude... Pobjegli su u znanost da ožive Boga. Oni poznaju samo varnice duha ali ne vide da je on nakovanj i ne vide grozotu njegova čekića. Doista, oni ne poznaju ponos duha! Ali još manje bi podnijeli skromnost duha kad bi ona jednom htjela progovoriti.“

Izlazeći iz sjenovite ulice, iznenadila ga je bjelina stražnje fasade Palazzo Carignano koja se bljeskala na ono malo jutarnjeg siječanjskog sunca. Na Piazzu Carlo Alberto bilo je već dosta ljudi. Nietzsche je poželio da ih nema. Poželio je da ne gleda njihova lica, da ne prepoznaje njihove slabosti i želje, da ne pripada vrsti kojoj oni pripadaju i da se maknu ispod prozora stana u koji je krenuo. Nepodnošljivi mrmor svih tih nepotrebnih ljudi prekinuo je vrisak konja kojeg je kočijaš majmunskog izgleda i glasanja bičevao iz sve snage. Prestrašeni konj se propinjao na zadnje noge, a bič je nemilice padao po njegovoj glavi, vratu pa čak i očima. U Nietzscheu je nešto puklo i nikad se više nije sastavilo. Raširenih ruku potrčao je prema kočijašu vičući iz sve snage „Ti nehumani mesaru! To su moje životinje! Ostavi ga na miru! Opasnije se nalaziti među ljudima nego među životinjama, opasnim putem kroči Zaratustra. Neka me vode moje životinje.“ Zadnju rečenicu izgovorio je obgrlivši vrat oznojenog konja a potom se onesvijestio.

Kad su ga prolaznici prizvali svijesti, Nietzsche više nije bio Nietzsche. Postao je poludjeli Dioniz.

XVII. poglavlje iz romana **Antonija Šibera** „**Problem promatrača**“, Jesenski i Turk (2008).
Postavljeno na web stranicu autora, <http://asiber.ifs.hr>